

Bijlage II – artikelsgewijze opmerkingen kenmerk: ACM/INT/525360

Artikelnr.	Artikeltekst	Beschrijving zorgpunten	Suggestie voor verbetering
Artikel II, onderdeel A	Artikel II <i>De Energiewet wordt als volgt gewijzigd:</i> A <i>Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:</i> <i>1. In de alfabetische volgorde wordt het volgende onderdeel ingevoegd:</i> <i>energie-efficiëntie-eerstbeginsel: energie-efficiëntie eerst als bedoeld in artikel 2 van richtlijn 2023/1791;.</i>	Er wordt verwezen naar artikel 1 Energiewet. Deze lijkt niet te bestaan.	Aanpassing nummering.
Artikel II, onderdeel B	B <i>In artikel 3.25, eerste lid, wordt na “energie-efficiëntie” ingevoegd “in overeenstemming met het energie-efficiëntie-eerstbeginsel”.</i>	De toevoeging ‘in overeenstemming met het energie-efficiëntie-eerstbeginsel’ in artikel 3.25, eerste lid, Energiewet dient volgens de MvT o.a. ter implementatie van artikel 3, eerste lid, onder a. van de Richtlijn. De transmissie- en distributiesysteembeheerders zouden het energie-efficiëntie-eerstbeginsel op deze manier in de investeringsplannen moeten betrekken. De ACM toetst vervolgens deze investeringsplannen. Artikel 3, eerste lid, onder a. van de Richtlijn beperkt de verplichting echter tot investeringen met een waarde van meer	Aanpassing van artikel 3.25 Energiewet waardoor het energie-efficiëntie-eerstbeginsel enkel geldt voor investeringen van meer dan € 100.000.000 zodat voorkomen wordt dat bij elke netverzwaring deze taak wordt verplicht wat extra lastendruk met zich meebrengt die niet volgt bij de richtlijn.

		dan 100 miljoen euro. De ACM adviseert om deze drempel in de Energiewet of in lagere regelgeving betreffende de investeringsplannen op te nemen.	
Artikel II, onderdeel C	<i>Artikel 3.30 wordt als volgt gewijzigd:</i> <i>1. In het eerste lid wordt na “te minimaliseren” toegevoegd “met inachtneming van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel, en spant zich in om zijn systeem efficiënter te maken”.</i> <i>2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:</i> <i>4. Een transmissie- of distributiesysteembeheerder:</i> <i>a. monitort zijn systeemverliezen;</i> <i>b. kwantificeert het totale volume van zijn systeemverliezen; en</i> <i>c. stelt de Autoriteit Consument en Markt op de hoogte van de doelmatige maatregelen en de verwachte energiebesparing als gevolg van de vermindering van zijn systeemverliezen.</i> <i>5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over:</i> <i>a. de doelmatige maatregelen; en</i> <i>b. de wijze waarop de systeemverliezen worden gemonitord.</i>	Efficiëntie heeft verschillende aspecten, daarom de aanbeveling om het “energie-efficiënter” te noemen, bijvoorbeeld kostenefficiëntie. In dit wetsvoorstel lijkt het om energie-efficiëntie te gaan.	Verduidelijken dat het energie-efficiëntie betreft.
Artikel II,	<i>Artikel 3.30 wordt als volgt gewijzigd:</i>	In de Memorie van Toelichting onder het	Aanpassen Memorie van Toelichting.

onderdeel C	1. In het eerste lid wordt na “te minimaliseren” toegevoegd “met inachtneming van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel, en spant zich in om zijn systeem efficiënter te maken”. 2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende: 4. Een transmissie- of distributiesysteembeheerder: a. monitort zijn systeemverliezen; b. kwantificeert het totale volume van zijn systeemverliezen; en c. stelt de Autoriteit Consument en Markt op de hoogte van de doelmatige maatregelen en de verwachte energiebesparing als gevolg van de vermindering van zijn systeemverliezen. 5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over: a. de doelmatige maatregelen; en b. de wijze waarop de systeemverliezen worden gemonitord.	hoofdstuk over regeldruk wordt aangegeven: “De kosten die met de inkoop van elektriciteit en gas gemoeid zijn worden reeds richting aan de ACM gerapporteerd, nu dit samen hangt met tariefregulering.” Dit is te kort door de bocht aangezien dit voor gas niet zo specifiek wordt gerapporteerd. Daarnaast heeft de verplichting op basis van de EED betrekking op het volume van systeemverliezen en niet op de kosten die te maken hebben met de inkoop van elektriciteit en gas.	
Artikel II, onderdeel C	Artikel 3.30 wordt als volgt gewijzigd: 1. In het eerste lid wordt na “te minimaliseren” toegevoegd “met inachtneming van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel, en spant zich in om zijn systeem efficiënter te maken”.	De MvT spreekt met betrekking tot de Energiewetverplichtingen soms over “systeembeheerders” (bijvoorbeeld in par. 3.1.2.1. en 3.6.1.). Systeembeheerders is een breder begrip en ziet ook op gasopslagsystemen en LNG-systemen. De verplichtingen met	In MvT aanpassen systeembeheerders naar transmissie- en distributiebeheerders.

	2. <i>Er worden twee leden toegevoegd, luidende:</i> 4. <i>Een transmissie- of distributiesysteembeheerder:</i> a. <i>monitort zijn systeemverliezen;</i> b. <i>kwantificeert het totale volume van zijn systeemverliezen; en</i> c. <i>stelt de Autoriteit Consument en Markt op de hoogte van de doelmatige maatregelen en de verwachte energiebesparing als gevolg van de vermindering van zijn systeemverliezen.</i> 5. <i>Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over:</i> a. <i>de doelmatige maatregelen; en</i> b. <i>de wijze waarop de systeemverliezen worden gemonitord.</i>	betrekking tot investeringen en netverliezen hebben alleen betrekking op transmissie- en distributiesysteembeheerders. De ACM adviseert om de terminologie in de MvT aan te passen naar distributie- en transmissiesysteembeheerders om verwarring te voorkomen.	
Artikel II, onderdeel D	D <i>Artikel 5.1 wordt als volgt gewijzigd:</i> 1. <i>Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid, wordt een lid ingevoegd, luidende:</i> 2. <i>De Autoriteit Consument en Markt is de nationale regulerende instantie, bedoeld in artikel 27, van richtlijn 2023/1791.</i> 2. <i>In het derde lid (nieuw) wordt onder verlettering van onderdeel b tot onderdeel c een onderdeel ingevoegd, luidende:</i>	De ACM is de regulerende instantie bedoeld in artikel 27 van de Richtlijn maar dat artikel werkt niet rechtstreeks. Worden de verplichtingen in artikel 27 van de Richtlijn in een Amvb uitgewerkt? De tekst van de Memorie van Toelichting is hierbij niet helemaal duidelijk: "Het jaarverslag dat de ACM opstelt over de uitvoering 38 van de haar bij of krachtens de Energiewet opgedragen taken heeft in artikel 5.3 van de Energiewet al een wettelijke basis. Krachtens de delegatiegrondslag in het nieuwe derde	Verduidelijken tekst, wellicht door direct te verwijzen naar artikel 3, vijfde lid, onderdeel c van de Richtlijn 2023/1791.

	<i>b. ter uitvoering van richtlijn 2023/1791;.</i> <i>3. In het vijfde lid (nieuw) wordt na “richtlijn 2019/944” toegevoegd “en past bij de uitoefening van haar bij of krachtens deze wet toegekende taken en bevoegdheden het energie-efficiëntie-eerstbeginsel toe”.</i>	lid, onderdeel b van artikel 5.1 energiewet, zal bovengenoemde eis aan het jaarverslag worden opgenomen”. Betekent dit dat de eis van verslaglegging over de vooruitgang bij energie-efficiëntie in het jaarverslag via de Amvb bevoegdheid van artikel 5.1 nieuwe lid 3 onderdeel b zal worden geregeld? Rapporteren over vooruitgang die is geboekt bij de energie-efficiëntieverbetering met betrekking tot het beheer van de gas- en elektriciteitsinfrastructuur is overigens breder dan de “monitoring van de systeemverliezen” waar de MvT in h. 7, Uitvoering en handhaving, over spreekt.	
Artikel 3, vijfde lid, onder c EED	<i>5. Bij de toepassing van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel:</i> <i>c)wijzen de lidstaten een entiteit aan die verantwoordelijk is of entiteiten aan die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de toepassing van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel en op de effecten van regelgevingskaders, met inbegrip van financiële voorschriften, en plannings-, beleids- en de belangrijkste investeringsbeslissingen, zoals bedoeld in lid 1, op het energieverbruik, de energie-</i>	In de transponeringstabel staat bij dit artikel “Artikel 5.1, derde lid (nieuw) van de Energiewet” en “Lidstaat heeft keuze om bevoegd gezag aan te wijzen. De ACM wordt aangewezen als bevoegd gezag”. Artikel 3, vijfde lid onder c, EED gaat over veel meer dan de investeringsplannen van distributie- en transmissiesysteembeheerders die de ACM toetst. Door de verwijzing naar lid 1 van artikel 3 zou het mogelijk ook over andere investeringen in het	Verduidelijking transponeringstabel op dit punt door bijvoorbeeld op te merken dat de ACM alleen bevoegd gezag is voor zover dit de Energiewet en de Warmtewet betreft.

	<i>efficiëntie en energiesystemen</i>	energiesysteem en niet-energiesectoren gaan. Dat is niet het terrein van de ACM. We kunnen de verwijzing naar artikel 5.1, derde lid, Energiewet niet volgen. Die gaat namelijk over een Amvb bevoegdheid en niet de ACM als regulerende instantie. Dat staat in artikel 3, tweede lid, Energiewet met betrekking tot artikel 27 van de richtlijn, maar niet voor artikel 3, vijfde lid onder c, van de richtlijn. In artikel 5.1, vijfde lid, van de Energiewet (nieuw) staat inderdaad dat de ACM bij de uitoefening van haar taken het energie-efficiëntie-eerst beginsel moet toepassen, maar dat is iets anders dan het bevoegde gezag zijn.	
Artikel 27, eerste lid, EED	<i>1. De nationale energiereguleringsinstanties passen het energie-efficiëntie-eerstbeginsel overeenkomstig artikel 3 van deze richtlijn toe bij de uitvoering van de in Richtlijn 2009/73/EG en Richtlijn (EU) 2019/944 omschreven taken met betrekking tot hun beslissingen betreffende het beheer van gas- en elektriciteitsinfrastructuur, waaronder hun beslissingen over nettarieven. Naast het energie-efficiëntie-</i>	In de transponeringstabel wordt aangegeven: "Toevoegingen worden opgenomen in artikel 3.107 van de Energiewet." Onduidelijk is welke toevoegingen de wetgever gaat overnemen. Artikel 3.107 van de Energiewet wordt met dit wetsvoorstel niet aangepast. In artikel 3.107 van de Energiewet staat nu geen verwijzing naar energie-efficiëntie.	Verduidelijking / verwijdering van tekst in transponeringstabel.

	<i>eerstbeginsel kunnen de nationale energiereguleringsinstanties rekening houden met kostenefficiëntie, systeemefficiëntie en voorzieningszekerheid, en marktintegratie, met inachtneming van de klimaatdoelstellingen van de Unie en duurzaamheid, zoals vastgelegd in artikel 18 van Verordening (EU) 2019/943 en in artikel 13 van Verordening (EG) nr. 715/2009.</i>		
Artikel 27, vijfde lid tot en met tiende lid, EED	5. <i>De lidstaten (...)</i> 10. <i>De lidstaten kunnen producenten van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling die aansluiting op het net wensen, toestaan een openbare aanbesteding voor de aansluitingswerkzaamheden uit te schrijven</i>	In de transponeringstabel wordt aangegeven dat wijzigingen in diverse artikelen worden gemaakt die niet worden aangepast met dit wetsvoorstel.	Verduidelijking / verwijdering van tekst in transponeringstabel.
Artikel III, onderdeel A	In artikel 1, eerste lid, worden in de alfabetische volgorde de volgende begripsbepalingen ingevoegd: <i>efficiënt systeem voor stadsverwarming en-koeling</i>: systeem voor stadsverwarming en-koeling dat voldoet aan de in artikel 26, tweede lid, van richtlijn 2023/1791/EU opgenomen uitstootnormen; <i>richtlijn 2023/1791/EU</i>: richtlijn	In dit onderdeel van de definities wordt gesproken over stadsverwarming en -koeling: Vraag: wat wordt hieronder precies verstaan? Deze term is niet gedefinieerd in de Richtlijn, ook niet in de Warmtewet. Terminologie in Rtl in andere talen: Engels: the district heating and cooling system Frans: du réseau de chaleur et de froid Duits: Fernwärme- und Fernkältesystem	Gaarne verduidelijken.

	2023/1791/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking) (PbEU 2023, L 231);.		
Artikel III, onderdeel B	In artikel 8a, twaalfde lid, wordt “artikel 10bis, eerste lid, eerste alinea van richtlijn 2012/27/EU het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PbEU 2012, L315)” vervangen door “artikel 2 van richtlijn 2023/1791/EU”.	Mbt. Wijziging van art. 8a, lid 12 Warmtewet, deze kent een definitie van de termen verbruiker en eindverbruiker. Met de nieuwe wetswijziging wordt hiervoor verwezen naar definities die te vinden zouden zijn in art. 2 van Richtlijn 2023/1791. De richtlijn definieert deze termen echter niet en hanteert ze evenmin.	Gaarne verduidelijken, of huidige definitie in de Warmtewet laten staan.
Artikel III onderdeel C (Artikel 12a Warmtewet)	<i>1. Onder vernummering van het vijfde tot het negende lid worden vier leden ingevoegd, luidende:</i> <i>5. De vergunninghouder die warmte levert aan verbruikers met gebruikmaking van een warmtenet met een capaciteit van meer dan 5 MW stelt, indien uit de in het derde lid, onderdeel c, bedoelde informatie blijkt dat het warmtenet, op een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen tijdstip, niet voldoet aan de uitstootnormen voor een</i>	Gekozen is om het bereik van artikel 12a te laten aansluiten bij de vergunninghouder. Artikel 9 van de Warmtewet bepaalt dat een warmtevergunning vereist is, indien warmte wordt geleverd aan 10 verbruikers met een aansluiting van maximaal 100 (kW) en meer dan 10.000GJ warmte per jaar wordt geleverd. Uitgezonderd op de warmtevergunning is de verhuurder of de eigenaar van het gebouw (bijv. VVE	

	<i>efficiënt systeem voor stadsverwarming en -koeling, eens in de vijf jaar een verduurzamingsplan op teneinde:</i>	situatie), ten behoeve waarvan de warmte wordt geleverd. De zorg is dat het toepassingsbereik van de richtlijn hiermee te beperkt wordt geïmplementeerd. De richtlijn heeft het over “<i>exploitanten van alle bestaande systemen voor stadsverwarming en -koeling met een totale warmte- en koude-output van meer dan 5 MW</i>”. Het kan voorkomen dat een exploitant wél voldoet aan het capaciteitsvereiste van 5 MW, maar niet voldoet aan de door de Warmtewet – extra – gestelde eis van een vergunninghouder.	
Artikel III onderdeel C (Artikel 31, eerste lid Warmtewet)	<i>1. Een warmtenet dat wordt aangelegd of waarvan de voorzieningseenheden ingrijpend worden gerenoveerd, voldoet op de datum van ingebruikname aan de voor die datum gestelde uitstootnormen, om te kunnen gelden als een efficiënt systeem voor stadsverwarming en -koeling.</i>	De zorg van de ACM is, dat onvoldoende uitgelegd is dat de ACM geen taak heeft bij de uitvoering van dit eerste lid. Dit eerste lid schept een plicht aan een subsidieverlener. De taak van subsidieverlener vervult de ACM niet.	Graag ziet de ACM in dit artikel de term “subsidieverlener” terugkomen, zodat het voor burgers en bedrijven begrijpelijker is dat de ACM voor dit eerste lid geen taak heeft. In dat kader is het ook wenselijk om het ontbreken van deze taakstelling op te nemen in artikel 15 van de Warmtewet. Voorstel “<i>De Autoriteit Consument en Markt is belast met taken ter uitvoering van deze wet en het toezicht op de naleving van deze wet, met uitzondering</i>

			van artikel 3d, tweede lid, onderdeel b en artikel 31, eerste lid .
Artikel III onderdeel C (Artikel 31, eerste, en tweede lid Warmtewet)		In dit artikel wordt de term “voorzieningseenheden” geïntroduceerd. Dit is een nieuwe term voor de Warmtewet.	Graag ziet de ACM een verduidelijking van wat onder de term “voorzieningseenheden” moet worden verstaan en hoe deze term zich verhoudt met de reeds gedefinieerde technische begrippen in de warmtewet, zoals maar niet beperkt tot: binneninstallatie, aansluiting, warmtenet en net voor thermische energie.
Artikel III onderdeel C (Artikel 31, tweede lid Warmtewet)	<i>2. Wanneer een warmtenet of de voorzieningseenheden ervan ingrijpend worden gerenoveerd, neemt het gebruik van andere fossiele brandstoffen dan aardgas niet toe ten opzichte van het gemiddelde jaarlijkse verbruik over de laatste drie kalenderjaren van volledige exploitatie van het warmtenet voorafgaand aan de ingrijpende renovatie.</i>	Het tweede lid gebruikt het begrip warmtenet. <i>Warmtenet: het geheel van tot elkaar behorende, met elkaar verbonden leidingen, bijbehorende installaties en overige hulpmiddelen dienstbaar aan het transport van warmte, behoudens voor zover deze leidingen, installaties en hulpmiddelen zijn gelegen in een in pandig leidingstelsel, een binneninstallatie of een gebouw of werk van een producent en strekken tot toe- of afvoer van warmte ten behoeve van dat in pandig leidingstelsel, die binneninstallatie of dat gebouw of werk van een producent;</i> Op basis van de definitie van warmtenet	Nadere toelichting vereist of aansluiten bij een ander begrip.

		opgenomen in de Warmtewet, valt renovatiewerk m.b.t. de producent buiten de scope van dit artikel. De ACM vraagt zich af of de wetgever dit voor ogen heeft gelet op de formulering van richtlijn waarin geen knip bestaat tussen producent en warmtenet.	
Artikel III onderdeel C (Artikel 31, tweede en derde lid Warmtewet)	<i>2. Wanneer een warmtenet of de voorzieningseenheden ervan ingrijpend worden gerenoveerd, neemt het gebruik van andere fossiele brandstoffen dan aardgas niet toe ten opzichte van het gemiddelde jaarlijkse verbruik over de laatste drie kalenderjaren van volledige exploitatie van het warmtenet voorafgaand aan de ingrijpende renovatie.</i> <i>3. Een nieuwe warmtebron die warmte levert aan een warmtenet, waarvan de aanleg of ingrijpende renovatie van de voorzieningseenheden uiterlijk in 2030 heeft plaatsgevonden, gebruikt geen andere fossiele brandstoffen dan aardgas.</i>	In artikel 40 van de Warmtewet staat een meldplicht voor leveranciers. Geen meldplicht bestaat bij het ingrijpend renoveren van een warmtenet of het toevoegen van een nieuwe warmtebron. Het is voor de ACM niet uitvoerbaar om zonder enige vorm van melding toe te zien of een net is gerenoveerd of nieuwe warmtebron is toegevoegd. Daarnaast merkt de ACM op dat de meldplicht alleen geldt voor de leverancier van Warmte. In artikel 1a wordt de reikwijdte van een leverancier van warmte beperkt (zie in dit kader ook een deel van de opmerking bij artikel 12a). De richtlijn hanteert voor de reikwijdte “systeem voor stadsverwarming en -koeling”. De kring van entiteit waarop de richtlijn ziet is	De ACM ziet voor de uitvoerbaarheid graag een meldplicht voor de activiteiten genoemd in artikel 31, tweede en derde lid en een uitbreiding van artikel 1a, tweede lid, van de Warmtewet. In de huidige vorm is de reikwijdte van het tweede en derde lid beperkt, door artikel 1a, eerste lid, van de Warmtewet. Daardoor blijft de uitvoering gegeven aan dit artikel ook beperkt. De volgende aanvullingen zouden de uitvoerbaarheid verbeteren. - In artikel 1a, tweede lid, van de Warmtewet ook een verwijzing opnemen naar de meldplicht, zodat de meldplicht niet uitgezonderd is voor de categorie van artikel 1a, eerste lid, van de Warmtewet

		breder, dan de kring van leveranciers van warmte uit de Warmtenet. In de huidige vorm is de reikwijdte van het tweede en derde lid dus beperkt. Een aanzienlijk aantal situaties zullen doordoor buiten het toezicht van de ACM vallen.	- In artikel 1a, tweede lid, van de Warmtewet een verwijzing opnemen naar artikel 31, tweede en derde lid van het wetsvoorstel. - Een regeling treffen waarmee de producent of de leverancier die warmte ontvangt via een producent melding maakt van een nieuwe warmtebron of ingrijpende renovatie.
Artikel III onderdeel C (Artikel 31, derde lid Warmtewet)		In het derde lid wordt een nieuwe term “warmtebron” geïntroduceerd.	De ACM ziet graag een verduidelijking hoe deze term van “Warmtebron” zich verhoudt tot de reeds bestaande begrippen uit de warmtewet.
Artikel III, onderdeel D	<i>ingrijpende renovatie</i> : ingrijpende renovatie als bedoeld in artikel 2 van richtlijn 2023/1791/EU;	Hoe kan de ACM achterhalen of er sprake is van een ingrijpende renovatie?	Gaarne uitbreiding van de meldplicht. Zoals nader toegelicht in de bijgevoegde UHT brief.
Artikel III, onderdeel D, artikel 31	1. Een warmtenet dat wordt aangelegd of waarvan de voorzieningseenheden ingrijpend worden gerenoveerd, voldoet op de datum van ingebruikname aan de voor die datum gestelde uitstootnormen, om te kunnen gelden als een efficiënt systeem voor stadsverwarming en -koeling. 2. Wanneer een warmtenet of de	Hier wordt gesproken over voorzieningseenheden. Een definitie ontbreekt echter. Wat is een dergelijke eenheid? Hetzelfde als een warmtebron? In dat geval gaarne dezelfde terminologie gebruiken. Tweede vraag: klopt het dat de criteria uit het artikel zien op zowel het	Gaarne beide vragen verduidelijken.

	voorzieningseenheden ervan ingrijpend worden gerenoveerd, neemt het gebruik van andere fossiele brandstoffen dan aardgas niet toe ten opzichte van het gemiddelde jaarlijkse verbruik over de laatste drie kalenderjaren van volledige exploitatie van het warmtenet voorafgaand aan de ingrijpende renovatie. 3. Een nieuwe warmtebron die warmte levert aan een warmtenet, waarvan de aanleg of ingrijpende renovatie van de voorzieningseenheden uiterlijk in 2030 heeft plaatsgevonden, gebruikt geen andere fossiele brandstoffen dan aardgas.	warmtenet als de warmtebron?	
--	---	-------------------------------------	--